

109. Perjantaina 24 päivänä marraskuuta 1995

kello 0.50

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ensimmäinen käsittely

1) Hallituksen esitys laiksi työmarkkinatuesta annetun lain muuttamisesta 2855

Hallituksen esitys 172/1995 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö
24/1995 vp

2) Hallituksen esitys sairauspäiväraha-järjestelmän ja kuntoutuksen uudistamista koskeväksi lainsäädännöksi 2860

Hallituksen esitys 124/1995 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö
25/1995 vp
Lakialoite 22/1995 vp
Toivomusaloite 237/1995 vp

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Louekoski.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Aaltonen, Aho, Ala-Nissilä, Alaranta, Alho, Andersson C., Andersson J., Aura, Backman, Biaudet, Bremer, Bryggare, Dromberg, Elo, Enestam, Filatov, Gustafsson, Halonen, Hassi, Heinonen, Hellberg, Huotari, Hurskainen, Huttu-Juntunen, Hyssälä, Häkämies, Hämmäläinen, Isohookana-Asunmaa, Jaakonsaari, Jansson, Joenpalo, Juhantalo, Jätteenmäki, Kaarilahti, Kalliomäki, Kallis, Kantalainen, Karhunen, Kautto, Kekkonen, Koistinen, Kokkonen, Komi, Koski M., Koski V., Koskinen J., Koskinen M., Kukkonen J., Kääriäinen, Laak-

sonen, Lapintie, Lax, Lehtosaari, Leppänen J., Liikkanen, Lindroos, Linnainmaa, Lipponen, Markkula M., Markkula-Kivisilta, Mölsä, Mönkäre, Niinistö, Norrback, Nurmi, Nyby, Paasio, Peltomo, Penttilä, Perho, Pietikäinen S., Piha, Pohjola M., Polvi, Puhakka, Puisto, Rauramo, Roos, Räsänen, Saarinen, Saario, Salolainen, Savela, Seppänen, Soininvaara, Tahvanainen, Taina, Tarkka, Tennilä, Tiuri, Tulonen, Tuomioja, Uotila, Vehviläinen, Veteläinen, Viinanen, Viitanen, Virtanen, Vistbacka, Vokkolainen, Vuorensola, Vähänäkki, Wahlström ja Zyskowitz.

Ilmoitusasia:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien vuoksi ed. Paasio sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Aaltonen, Aho, Alho, Backman, Biaudet, Bremer, Bryggare, Elo, Enestam, Filatov, Gustafsson, Halonen, Hellberg, Hurskainen, Hämmäläinen, Jaakonsaari, Jansson, Joenpalo, Kalliomäki, Kallis, Kautto, Kekkonen, V. Koski, J. Koskinen, M. Koskinen, J. Kukkonen, Lax, Lindroos, Lipponen, Mönkäre, Nyby, Peltomo, M. Pohjola, Puhakka, Puisto, Rantanen, Roos, Räsänen, Saarinen, Tahvanainen, Tuomioja, Viitanen ja Vähänäkki.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys laiksi työmarkkinatuesta annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 172/1995 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö 24/1995 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystalouden mietintö n:o 24.

Keskustelu jatkuu:

Ed. K u o p p a: Herra puhemies! Työmarkkinatuella olevathan ovat nuoria, jotka eivät ole vielä päässeet työelämään tai sitten 500 päivän ansiosidonnaiselta työttömyysturvalta pudonneita. Työttömiä työnhakijoita oli lokakuun alun tilastoissa 448 000 ja työmarkkinatuen saajia oli 176 800.

Täällä ed. Skinnari aikaisemmin käyttämässään puheenvuorossa totesi näitä keskiarvoja ja ne olivat todella huomattavasti pienempiä, jopa 50 000 pienempiä. Tässä on huomattava nyt, että työmarkkinatuen saajien määrä kasvoi kuukaudessa 21 900 henkilöä. Näistä 500 päivän rajan ylittäneitä oli 12 100 henkilöä, ja Kelan mukaan on ennakkoon arvioitu, että vuoden lopussa työmarkkinatuen saajia on jo 190 000. Elikkä hallituksen arviot työmarkkinatuen saajien määrästä ovat aika pahasti alimitoitettuja. Näin ollen ne laskelmat, mihin nämä hallituksen arviot perustuvat, ovat aika tavalla virheellisiä.

Keskustapuolue on täällä arvostellut aivan aiheellisesti lapsikorotusten alentamista 60 prosentilla työmarkkinatuen saajilta, mutta ihmetyttää se, että kuitenkin keskustapuolue ei ole ollut valmis hylkäysesitykseen työmarkkinatukilain yhteydessä, koska nämä lapsikorotuksethan ovat tässä aivan olennainen osa. Asia on pyritty verhoamaan nuorten kouluttamiseen, työllistämiseen, ja kuitenkin nuorten osuus tästä kokonaismäärästä on huomattavasti pienempi. Heitähän on noin 9 000 henkilöä, joita tämä nuorista koskee. Kuitenkin työmarkkinatuen saajia, kuten totesin, on yli 176 000. Näin ollen olennainen osa tässä on nimenomaan se, että työmarkkinatuen saajilta leikataan lapsikorotusta 60 prosentilla ja tämä yritetään viedä sen varjolla, että parannetaan nuorten koulutus- ja työnsaantimahdollisuuksia. Tietenkin on aivan oikein ja hyvä, että nuorille luodaan koulutusmahdollisuuksia, jotta he voisivat tulevaisuudessa saada työtä.

Lapsikorotuksen pudottua ensimmäisestä lapsesta 9 markkaan 60 penniin per päivä viitenä päivänä viikossa on tietenkin selvää, ettei tällaisella rahasummalla pysty elättämään edes sitä yhtä lasta. Samassa suhteessa leikataan myös kahdesta, kolmesta ja sitä useammasta lapsesta lapsikorotusta. Näin ollen erityisen raskaasti

tämä leikkaus kohdistuu lapsiperheisiin, siis niihin perheisiin, joitten vanhemmat pääsääntöisesti ovat pudonneet 500 päivän rajan jälkeen työmarkkinatuella.

Mielestäni on myös perustuslain kannalta aika erikoinen tilanne, että ensin työtön saa ansiosidonnaista päivärahaa 500 päivää. Kun hänelle tulee täyteen 500 päivää, joiden aikana hänen työttömyysturvansakin on ollut parempi muutoinkin, hän putoaa 118 markan työmarkkinatuella ja tämän lisäksi ensi vuoden alusta myöskin leikataan lapsikorotusta. Tämä on aika erikoinen tilanne, ja minun mielestäni tämä ei kyllä täytä minkäänlaisia tasa-arvo vaatimuksia ja mielestäni aika huonosti kyllä sopii myöskin hallitusmuodon 15 a §:n oikeuteen, jolla taataan työttömyyden sattuessa ihmisille perusturva. Eli tässä todella eriarvoistetaan ihmisiä mitä räikeimmällä tavalla, ja toivoisin kyllä, että tästä salista löytyisi kansanedustajia, jotka olisivat valmiit korjaamaan tämän epäkohdan työmarkkinatuella pudonneiden kohdalta, jotka lapsikorotusta saavat.

Herra puhemies! Hallituksen esitys lisää eriarvoisuutta ja toteutuessaan johtaa suuren määrän ihmisiä suoraan kunnallisen toimeentulotuen piiriin. Näin ollen tässä toimeentulovastuuta siirretään valtiolta kunnille, eikä tämä ole perusteltua. Tämä hallituksen esitys tulisi hylätä.

Ed. K a n k a n n i e m i: Herra puhemies! Kello on 01.05. Hyvin ikävää on, että tällaiseen aikaan käsitellään näin tärkeitä asioita, mutta tähän meidät nyt on ajettu ilmeisesti tällä vaalikaudella ensimmäisen kerran. Tulokoon pöytäkirjoihin todetuksi.

Arvoisa puhemies! Työmarkkinatuen leikkauksella on sinänsä hyviä perustavoitteita mutta siihen se hyvyys sitten loppuukin. On sinänsä siis hyvä, että pyrittäisiin siihen, että nuoret eivät olisi passiivisella tuella vaan aktiivisessa toiminnassa ja nimenomaan kouluttautumisen tai työharjoittelun merkeissä. Tämä on siis tavoitteena ihan kannatettava.

Toinen aika hyvä ja välttämätön tavoite tänä päivänä on se, että valtion menoja pitää supistaa. Alijäämäisyys on varsin mittava. Tällä esityksellä pyritään myös siihen, että valtion menoissa saataisiin säästöjä aikaiseksi.

On kuitenkin hyvin murheellista, että kun lähdetään työttömyysmenojen osalta säästöjä etsimään, niin ensimmäiseksi ja erittäin voimakkaasti hallitus tarttuu kaikkein alimpaan työttömyysturvan etuusmuotoon, työmarkkinatu-

keen, ja vielä lisäksi lapsikorotuksiin. Olisi ehdottoman välttämätöntä ja oikeudenmukaista, että tämä työmarkkinatuen leikkaus olisi otettu osana koko työttömyysturvajärjestelmää tarkasteltavaksi.

Nyt hallitus siis aloittaa leikkaukset rajusti kaikkein heikoimmassa asemassa olevien työttömien kohdalta, nuorten ja lapsiperheiden kohdalta. Tämä tuntuu käsittämättömältä. Kaikki muut työttömyysturvaan aiotut muutokset on lykätty tulevaisuuteen kolmikantaneuvottelujen taakse niin, että eräillä etujärjestöillä on niissä veto-oikeus. Eli emme ole lainkaan vakuuttuneita tänä päivänä, että suurimpiinkaan etuuksiin koskettaisiin milloinkaan, koska hallitusohjelmaan on hyvin tarkkaan kirjattu moneenkin kertaan se, että näistä asioista käydään kolmikantaneuvottelut.

On luonnollista ja välttämätöntä, että kolmikantaneuvottelut käydään. Meidän kansainväliset sitouksemme ja meidän yhteiskuntajärjestelmämme edellyttävät, että työmarkkinaosapuolia näissä tilanteissa kuullaan, mutta olisi ollut aivan kohtuullista, että koko työttömyysturva olisi käsitelty yhtenä kokonaisuutena ja etsitty sieltä oikeudenmukainen malli säästöjen etsimiseksi ja oikeudenmukaisuuden lisäämiseksi.

Nyt ehkä todellisia säästöjä ei kovin paljon löydetäkään tällä mallilla, koska tämä johtaa väistämättä siihen, että kuntien toimeentulotukimenot lisääntyvät ja sitä kautta siis osittain valtion maksamat etuudet lisääntyvät ja ihmisiä ajetaan tämän viimesijaisen toimeentulotukimuodon piiriin. Tämä on väärää ja epäoikeudenmukaista politiikkaa, täysin kohtuutonta.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys sisältää 20 vuoden ikärajan. Tämä raja on hyvin ongelmallinen monellakin tavalla. Se jakaa nyt työttömät luokkiin, joita on vaikea perustella. Nuoria ei pitäisi pyrkiä jakamaan eriarvoiseen asemaan vaan olisi pyrittävä tasaamaan eroja, oikeudenmukaisuutta ja tasa-arvoa tällä tavalla pitäisi edistää. Tämä esitys tältä osin johtaa huonompaan suuntaan kehitystä. Ihmettelenkin, että tänne vielä sisältyy sellainen kehitys, että nuoret tulevat entistä riippuvaisemmiksi vanhempiensa taloudellisesta tuesta. Tämäkö on vasemmiston tämän päivän politiikkaa? Aiemmin se on ollut toisen suuntaista. Mutta tässäkin suhteessa on tapahtunut käänös, se on todettava.

Arvoisa puhemies! Esityksen kaikkein huonoin osa on lapsikorotusten leikkaus. Kun eduskunnassa käsiteltiin kotihoidon tukiasiaa eilen illalla, totesin puheenvuorossani, että hallitus on

ottanut säästöjen kohteeksi voimakkaasti ja ensimmäiseksi lapsilisät, kotihoidon tuen ja kaikki ne sosiaalietuudet, joissa on sana lapsikorotus. Hallituksen linja on poikkeuksellisen kylmä lapsiperheitä kohtaan. Tämä esitys on sikäli vielä kärjekäs, että työmarkkinatuen varassa olevat lapsiperheet ovat todella heikossa asemassa, ehkä heikoimmassa asemassa kuin mitkään muut tässä maassa ovat nuoret lapsiperheet, joiden asemaa tässä vaikeutetaan.

Erityisesti lapsikorotusten leikkausten johdosta kristillisen liiton eduskuntaryhmä tulee äänestämään koko lakipaketin hylkäämisen puolesta kolmannessa käsittelyssä, elleivät muutokset mene läpi, jotka asiaan on esitetty vastalauseessa, jonka mukaisesti haluaisimme tätä korjata.

Arvoisa puhemies! Järjestely, joka tähän sisältyy, tavoittelee kouluttautumisen ja työharjoittelun lisäämistä, mutta tästä esityksestä ja sen perusteluista on vaikea löytää sellaisia myönteisiä tekijöitä, jotka lisääisivät nuorten koulutusmotivaatiota. Siksikin esitys on valitettavasti varsin huono. Se on huonosti valmisteltu ja se on pantava täytäntöön hyvin nopeasti voimaan tultuaan. Siinä tulee olemaan varsin suuria ongelmia.

Ed. L a a k s o (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kiinnittäisin ed. Kankaanniemen ja monien muidenkin puhujien huomiota siihen, kun teistä valtaosa toteaa, että työharjoitteluun osallistuminen on niin myönteinen asia ja että tämä laki sentään säilyttää oikeuden työmarkkinatukeen niillä, jotka hakeutuvat työharjoitteluun.

Kun asiaa hieman selvittää, käy ilmi, että työmarkkinatuen säilyttää vain siltä ajalta, kun on työharjoittelussa. Jos esimerkiksi 17-vuotias ottaa vastaan työharjoittelupaikan, joka on muuten puoli-ilmaista tai neljännesilmaista työvoimaa työnantajille, ja kun tällaisessa työharjoittelussa voi olla enintään vuoden, useimmiten siellä ollaan vain muutama kuukausi, niin sen jälkeiseltä ajalta ei enää olekaan oikeutettu työmarkkinatukeen.

Tässä syntyy aivan omalaatuinen tilanne. Jos 17-vuotias ottaa vastaan työharjoittelupaikan muutamaksi kuukaudeksi, niin sen jälkeen hän on esimerkiksi 2,5 vuotta ilman työmarkkinatukea, eikä hänellä ole mitään muuta mahdollisuutta kuin hakeutua toimeentulotuen varaan. Tällainen pikku ongelma tähän hyvän hallituksen oikein huonoon lakiesitykseen sisältyy monien muiden ongelmien ohella.

Ed. K a r j a l a i n e n : Herra puhemies! En aio jatkaa sosiaalipoliittista murehtimista puheenvuorossani. Käytän hetken aikaa koulutuspoliittiseen tarkasteluun.

Tämä on niitä lakeja, joissa hyvällä tahdolla voi nähdä myönteisiä tavoitteita pelkän säästämisen lisäksi. Siihen on julki kirjoitettu tavoite aktiivoida nuorta ihmistä, antaa mahdollisuus aktiiviseen vaihtoehtoon passiivisen rahan vastaanottamisen sijaan. Tästä täytyy sanoa, että se tukee yleensä koko koulutusjärjestelmän tavoitteita, antaa motiivia koulutukselle.

Suunniteltu täytäntöönpano sisältää kuitenkin myös riskin toisen suuntaisiin elementteihin. Ensinnäkin sivistysvaliokunta lausunnossaan aivan oikein korostaa sitä, että lain valmistelussa varsinainen opetuksesta vastaava sektoriviranomainen, opetusministeriö, ei ole ollut mukana. Minusta se, mikä tämänkin lain osalta on syytä todeta, on se, että tähän maahan on nyt työministeriön kautta ohjattujen resurssien myötä syntymässä kaksi rinnakkaista koulutusjärjestelmää: se perinteinen ja nyt tämä uusi, josta, niin kuin ed. Laakso aiemmassa puheenvuorostaan totesi, voi sanoa, että se perustuu erilaisille opintososiaalisille eduille ja erilaisille valintakriteereille. Ehkä tällä hetkellä voi sanoa niinkin, että se perustuu paljon runsaammille resursseille. Se, mikä perinteiseltä koulutuspuolelta on säästetty, siirretään nyt työministeriön kautta koulutustarkoituksiin. Ilmaan jää kysymys: Käykö lyhyelle valmisteluajalle ja ehkä muutenkin vähäiselle harkinnalle jääneessä uudistuksessa niin, että koulutuksen laatu kyseenalaistuu, koulutuksen tarkoituksenmukaisuus kyseenalaistuu, että seurauksena on koulutuksen demoralisointi?

Paitsi että tällä on vaikutusta näin luotuun uuteen koulutusjärjestelmään, sillä on vaikutuksensa myös perinteiseen koulutusjärjestelmään. Jos nuori ihminen tietää, että on oikotie jostakin onneen, miten se vaikuttaa siihen opiskelijaan, joka pyrkii normaalia koulutietä hankkimaan itselleen ammatin ja astumaan työelämään?

Sosiaalivaliokunta on mietinnössään myötäillyt sivistysvaliokunnan lausuntoa seurannan välttämättömyydestä. Tässä tapauksessa tämän lain seuranta on erikoisen tärkeää, jotta nähdään mikä seurauksena lakiuudistuksella on ensinnäkin lain omien tavoitteiden kannalta, mikä seurauksena on kokonaistalouden kannalta, tuleeko säästöjä, vuotavatko ne toimeentulotukeen, missä mitassa ja millä tavalla nämä vaikuttavat koulutusjärjestelmiin. Miten se vaikuttaa oppilaiden, nuorten ihmisten opiskelumotivaatioon?

Ed. T a k k u l a : Arvoisa puhemies! Kun istuin oppositiojohtaja Ahon paikalla ja katsoin kellon kulkua, niin jollakin tavalla tuli mieleen tämä myöhäinen ajankohta ja sen laulun sanat, että hei huomenta Suomi, kohtalaisesti pyyhkii, sun poikas täällä valvoo ja ahkeroi. Kaiken lisäksi vielä sopii sekin, että herrat täällä Helsingissä sen laman alla nyyhkii, ja sen vuoksi kai tätäkin työmarkkinatukilakiesitystä on käytävä läpi.

Tästä esityksestä lyhyesti lausuisin seuraavaa. Hallituksen esitys lähtee siitä, että tällä aktivoidaan nuoria työn tekemiseen, yrittämiseen ja koulutuspaikkojen hakemiseen. En voi kyllä lyödä rintoihin pitkällä pedagogisella uralla tai koulutuksella, mutta kyllä tämä on ensimmäinen aktivointikeino, minkä olen tavannut, joka lähtee tällaisen negaation kautta aktivoimaan ihmisiä.

Jollakin tavalla tuntuu yllättävältä se, että yleensä tällainen sana on haluttu alkuun laittaa. Mutta ei se ollenkaan tunnu yllättävältä, kun miettii sitä, että jossakin paketissahan tätäkin on myytävä ja näin ollen täysin esityksen kanssa irrallinen sana on siihen ikään kuin syötiksi alkuun laitettu. Valitettavasti valiokunnassakin sitä aktivointi-sanaa hyvin aktiivisesti sitten aktivoitiin ja pyöritettiin. Näin ollen ikään kuin haluttiin unohtaa lain todellinen sisältö.

Lakiesityshän on oppivelvollisuuden jatke. Näin halutaan vähän nostaa oppivelvollisuusikärajaa korkeammalle, ja valitettavasti lain myötä alle 20-vuotiaat joutuvat hieman outoon ja heikkoonkin valoon. Nyt on niin, että nuoren on löydettävä jokin opiskelupaikka, ja voi olla, että hän on suunnitellut elämänuraansa vaikkapa kokkina tai muurarina, ja sitten hänestä tuleekin kosmetologi, kun hänen on löydettävä jokin opiskelupaikka, mihin mennä, jotta ei tipahda kokonaan ja syrjäydy näiltä rattailta.

On mielenkiintoista myös nähdä se nopea joustavuus, millä tavalla tähän maahan nyt synnytetään uusia, laadullisesti korkeatasoisia koulutuspaikkoja. Se ei vaadi kuin 2 kuukautta, niin on laadullisesti korkeatasoiset paikat jokaiselle niitä haluavalle tarjolla ja näin ollen myös tulevaisuus on turvattu yhteisvastuun ja työllisyyden Suomessa. Jollakin tavalla tämäkin epäilyttä.

Pyrkimys kyllä varmasti on hyvä. Minä en sitä ollenkaan epäile, mutta jollakin tavalla keinoista pitäisi ehkä puhua. Tietenkin tässä takana on se lähtökohta ja ajatus, että hallitus haluaa nyt linjata niin, että ihmisten tulee ylipäättään ansaita sosiaaliturva vain palkkatyön kautta. Näin ollen alle 20-vuotiaat ja nuoret tässä suhteessa ovat

unohtumassa. Heidän äänensä ei tule läpi. Myös ammattiyhdistysliikkeen rooli jollakin tavalla ihmetyttää. Se hurskastelu, mitä työttömien puolustajana he ovat pitäneet yllä, tuntuu kyllä, jos sanoo suoraan, silkalta valHEELTA. Nykyisillä ratkaisuilla, niin kuin täällä aikaisemmin on käynyt esiin, työttömät vain jaetaan kahteen kastiin: heikosti toimeen tulevat ja vielä heikommin.

Jos lakia nyt yrittäisi jotenkin myönteisesti katsoa, että tämä on säästölaki ja sitä kautta voidaan säästää tässä ajassa, kun säästön tarvetta todella yhteiskunnassa on, niin on valitettavasti todettava, että sekin tarkastelunäkökulma valuu toimeentulotuen puolelle. Todellista säästöä ei näin saada aikaan. Siinä suhteessa tuntuu todella vaikealta löytää niitä perusteluja, millä tällaista epäoikeudenmukaista ja tällä tavalla sosiaalisesti arveluttavaa lakiesitystä puolustaisi.

Arvoisa puhemies! Lopuksi toteaisin, kun jotkut ovat kysyneet, mistä johtuu, että ed. Takkula on näin aktiivisesti tänään käyttänyt puheenvuoroja, ettei se suinkaan johdu ainoastaan tästä työmarkkinatukiesityksestä vaan se johtuu siitä, että minusta nyt on turvallista puhua, kun keskustalainen vaihtoehto on myös esitetty. Itsekin vähän kriittisesti tähän keskustan vaihtoehtoon suhtauduin aluksi, mutta kun sitä on sitten luetettu eri tahoilla ja toimilla ja tässä salissakin, niin jollakin tavalla on ilmennyt, että se on ollut sellainen ei nyt aivan tyrmäysisku, mutta kuitenkin isku pallean, mistä toipuminen näyttää vievän myös hallituspuolueiden ryhmiltä oman aikansa. Näin ollen on turvallisempi ja selkeämpi puhua ja käydä keskustelua, kun on jotakin, mihin pohjata. On olemassa vaihtoehto, ja näin ollen uskon, että nyt pääsemme aivan uudenvuoden tilanteeseen tässä salissa. On olemassa kaksi vaihtoehtoa, joita voidaan verrata ja joita voidaan rinnakkain käsitellä ja sitä kautta rakentaa.

Minä uskon, että tämä lisälehtenä esimerkiksi hallitusohjelmassa olisi varmasti varteenotettava ja hyvä. Sitä kautta voitaisiin rakentavalla, laajalla akselilla hoitaa yhdessä niitä säästötavoitteita ja velvoitteita, mitkä ovat pakollisia, ja sitä kautta kuitenkin säilyttää sellainen tulevaisuuden ja toivon näköala, että myös ihmisille palaisi usko — myös näille nuorille, alle 20-vuotiaille — että työn tekeminen ja yrittäminen kannattaa ja että on ylipäättään komeaa elää ja asua tässä yhteiskunnassa, missä jokainen ihminen, nuori ja vanhempikin saa kokea, että hänen elämänsä on merkityksellistä ja tärkeää ja hänellä on oikeus ehyeen ja turvattuun elämään.

Ed. Olin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin kiinnittää oikeastaan kahteen seikkaan huomiota tämän lain käsittelyn yhteydessä. Ensimmäinen on se, minkä ed. Karjalainen totesi, että lain ehkä kaikkein merkittävimpiä puolia on se, että se aktivoi nuoria sen sijaan, että passiivisesti nuori ottaisi vastaan, jos siihenkään on mahdollisuutta, korvausta.

Toinen seikka, johon toivottavasti eduskunta tulee myöhemmin palaamaan, on nimenomaan koulutuspoliittinen näkökulma, kahden koulutusputken synnyttäminen. Se on sen verran merkittävä kysymys, että se vaatisi syvällisempää ja laaja-alaisempaakin keskustelua.

Ed. A. Ojala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Takkula kantoi kovasti huolta niistä nuorista, jotka syystä tai toisesta eivät ole saaneet koulutus- tai työharjoittelupaikkaa. Se oli huolenaihe, joka sivistysvaliokunnassa oli yhteinen. Siitä olen erittäin iloinen, että tämä kohta on nyt kyllä korjattu, ettei huolta sillä tavalla tarvitse siitä enää kantaakaan, koska sosiaali- ja terveysvaliokunta perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten on tähän asiaan puuttunut ja korjannut tämän laissa. Näin ollen näitten nuorten osuudelta tilanne on nyt jo kohdallisesti parempi.

Ed. Kiljunen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Takkula viittasi puheenvuoronsa alussa siihen, että hän nousi oppositiojohtaja Ahon tuoilta puhujakorokkeelle. Hän lopetti puheenvuoronsa siihen, että keskustan vaihtoehto, joka on täällä eilen tuotu esille, on tarjonnut aivan uutta dynamiikkaa sille keskustelulle, jota eduskunnassa parhaillaan käydään budjetista. Oppositiojohtaja Aho ei tänään vastannut, kun pääministeri kysyi häneltä siitä, että keskeinen elementti keskustan vaihtoehdossa on työttömyysturvaleikkaukset. Jos ne vietäisiin lävitse siinä mittakaavassa, minkä keskusta vaihtoehtobudjetissaan on tuonut esille, se olisi kaatamassa tuporatkaisun ja ne peruselementit, jonka varassa suomalaista yhteiskuntaa nyt pidemmällä jännevälillä vakauttavasti viedään eteenpäin.

Kun ed. Takkula kerran nousi oppositiojohtajan tuoilta, nyt hän istuu omalla paikalla, olisiko hän vastannut tähän kysymykseen, mihin oppositiojohtaja Aho jätti vastaamatta.

Ed. Takkula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yleensä sanotaan, että kun

herra viran antaa, niin se myös jären antaa. Mutta tuossa hetken aikaa oppositiojohtajan paikalla vain istuneena ei vielä sitä järkeä eikä sitä oppositiojohtajan virkaakaan tullut.

Mutta noin pääpiirteissään minun mielestäni se heitto, jonka eilen pääministeri Lipponen 8 miljardinsa kanssa esitti, oli jollakin tavalla tuulesta temmattu. Sen vuoksi ihmettelin sitä, mihin se ylipäättään perustui. Puhemies on joutunut minua jo huomauttamaan pariin otteeseen vastauspuheenvuorosta. Näin ollen uskon, että voimme käydä keskustelua tämän asian tiimoilta laajemmin, kun en varsinaista puheenvuoroa ole varannut.

Mutta edustajille A. Ojala ja Olin toteaisin, että kyllähän meillä yhteinen huoli tästä asiasta on ollut valiokunnassa. Minä olen nähnyt sen, että kyllä tämä vaikea paikka on teillekin ollut, niin kuin tässä tuli ilmi. Minä ymmärrän sen, missä linjassa ja rintamassa nyt seisotaan. Mutta halusin avointa, rakentavaa keskustelua, jota voisimme käydä yli tämän käytävän ja yli näiden rakennettujen muurien yhteiseksi hyväksi ja ennen kaikkea näiden nuorten opiskelijoiden tiukemmaksi sitomiseksi kiinni yhteiskuntaan, siihen, että he kokevat, että heistä välitetään ja heidän tulevaisuutensa eteen tässä talossa myös halutaan tehdä työtä.

Ed. M a n n i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toteaisin ed. Kiljusen puheenvuoron johdosta, että eilen oli hallituksen kyselytunti eikä oppositiojohtajan kyselytunti. Mutta voisin todeta kuitenkin, että meidän vaihtoehtobudjetissamme työmarkkinatukeen kohdistuva leikkaus on vain 150 miljoonaa ja ansioturvaan kohdistuva leikkaus on 500 miljoonaa. Jos hallitus työmarkkinatuesta ottaa 500 miljoonaa, niin on se nyt kumma, jos ei ansioturvasta pystytty ottamaan 500 miljoonaa. Kun te olette ylpeilleet hyvillä suhteilla ay-liikkeeseen jatkuvasti, niin siinä on malli. Käyttäkää niitä suhteita hyväksenne ja hoitakaa asia.

Ed. L a a k s o : Herra puhemies! Hallitus vie nyt, ei leikkaa, vaan vie pois työmarkkinatuen alle 20-vuotiailta nuorilta, joilla ei ole ammatillista koulutusta, ja siirtää heidät parhaassa tapauksessa opiskelemaan 130 markan kuukausituella, kun he ovat saaneet työmarkkinatukea siis 1 522 markkaa asuessaan kotona.

Kun täällä keskusta on niin kovasti huolissaan siitä, että hallitus ei kohdista leikkauksia ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan, niin olkaa huo-

letta. Kyllä ne leikkaukset sieltä tulevat, ja tarkoitus on kohdistaa ne muuten, ja se on hyvä hallituspuolueidenkin edustajien tietää, alle 20-vuotiaiden työttömyysturvaan. Tarkoituksena on poistaa se työttömyysturva kokonaan. Hallitus on sopinut siitä, että osana työttömyysturva-uudistusta selvitetään, voidaanko kaikille alle 20-vuotiaille vuoden 97 alusta lähtien tarjota työharjoittelu- tai koulutuspaikkaa ja samalla nostaa työttömyysturvan saantiin oikeuttava ikäraja 20 vuoteen.

Mitä tämä suomeksi sanottuna tarkoittaa? Se tarkoittaa sitä, että hallitus tätä kautta etsii säästöjä, aikoo leikata alle 20-vuotiaiden työttömyysturvan, ei vain työmarkkinatuen rippeetkin pois, vaan myös ansiosidonnaisen työttömyysturvan pois. Tilalle tarjotaan huomattavasti valtiollalle halvemmaksi tulevia esimerkiksi koulutuspaikkoja.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Hallituksen esitys sairauspäiväraahajärjestelmän ja kuntoutuksen uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 124/1995 vp
Sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö 25/1995 vp
Lakialoite 22/1995 vp
Toivomusaloite 237/1995 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö n:o 25.

Keskustelu jatkuu:

Ed. M. P i e t i k ä i n e n : Herr talman! Det här lagförslaget och regeringens proposition i sig innehöll faktiskt verkligt upprörande förslag när det gällde inbesparingar som avsåg de gravt handikappade. Förslaget från regeringen gick ju faktiskt ut på att spara 41 miljoner genom att beskära rehabiliteringen för cirka 7 800 personer, som är 16 år fyllda och som regelbundet behöver fysioterapi.

Hallituksen esityksen mukaan 41 miljoonaa piti säästää leikkaamalla n. 7 800 ylin 16-vuoti-

aan säännöllisesti fysioterapiaa tarvitsevan henkilön kuntoutusta. Kyse olisi ollut toisaalta ihmisistä, jotka ovat olleet koko elämänsä ajan tai varhaislapsuudestaan saakka vammaisia, toisaalta aikuisina esimerkiksi liikenneonnettomuuden tai sairauden, esimerkiksi MS-taudin tai syövän vuoksi vammautuneita. Monille heistä fysioterapia onkin elinehto, mahdollisuus ainakin jonkinlaiseen liikuntaan ja toimintakyvyn ylläpitämiseen ja jossain määrin itsenäiseen elämään.

Sallikaa minun esittää pari esimerkkiä. Vaikeasti CP-vammaiset lapsuudestaan saakka tehokasta kuntoutusta saaneet nuoret ovat tämän päivän Suomessa päässeet hyviin tuloksiin liikuntakyvyn ja itsenäisyyden osalta. Mutta näiden tulosten säilyttämiseen tarvitaan edelleenkin jatkuvaa fysioterapiaa. Jos terapiahoitojen määrää rajoitetaan, tämä johtaa voimakkaasti lisääntyvään avun tarpeeseen kaikissa jokapäiväisissä toiminnoissa, kuten esimerkiksi liikkumisessa, henkilökohtaisen hygienian hoidossa, riisuutumisessa ja pukeutumisessa jne. Korjaavien toimenpiteiden, mm. leikkausten tarve tulisikin näin ollen lisääntymään.

Lasten tavallisin lihassairaus on Duchennen lihasdystrofia, joka johtaa vaikeaan lihasten surkastumiseen. Useimmat tarvitsevat pyörätuolin 8—10 vuoden iästä lähtien. 16 vuoden iässä lihakset ovat niin pahassa kunnossa, että tämä alkaa vaikuttaa myös hengitykseen. Fysioterapia hengitysharjoituksineen onkin tällöin elinehto. Vastaavia esimerkkejä voisin luetella muista vammaisryhmistä.

Lakiehdotusta valmistellessaan ministeriöillä kuulemma ei ole ollut aikaa vammaisjärjestöjen eikä lääketieteen asiantuntemuksen kuulemiseen. Eräissä kansanedustajille toimitetussa lääkärin antamassa asiantuntijalausunnossa todetaan, että kuntoutusta voidaan eräissä tapauksissa tarvita ainakin kaksi kertaa viikossa eli yli 100 kertaa vuodessa. Lakiesityksessä kuntoutus rajoitettiin 30 kertaan vuodessa, mikä johtaisi siihen, että määrä ei enää ole riittävä eräiden potilasryhmien kotona tai palvelutaloissa selviytymisen kannalta.

Suomen fysioterapiakeskus on tehnyt seuraavan laskelman. Vaikeasti vammautunut henkilö voi tarvita 100 kertaa fysioterapiahoitoa vuodessa pystyäkseen asumaan edelleen kotonaan. Yksi hoitokerta maksaa n. 200 markkaa eli siis yhteensä 20 000 markkaa vuodessa. Laitoshoidon maksaa vähintään 500 markkaa vuorokaudessa, siis 182 500 markkaa vuodessa. Jos olisi leikattu fy-

sioterapiakertoja 100:sta 30:een, se tosin säästäisi 14 000 markkaa, mutta todelliset kustannukset olisivat 182 500 markkaa vuodessa ja tuloksena vammaisen sulkeminen laitokseen loppuelämäkseen.

Hallitus, ja siitä moitin kyllä hallitusta, oli siis tehnyt asian itselleen helpoksi kuntoutusta koskevassa lakiehdotuksessa. Ns. säästävät miljoonat oli vain laskettu yhteen ja unohdettu ihmiset, joita laki koskee. Niin kuin tiedätte, olemme sosiaalivaliokunnassa tehneet kovasti töitä hallituksen tämän erehdyksen korjaamiseksi. Sen takia sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää, niin kuin mietinnöstä käy ilmi, Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain ehdotetun 3 §:n poistamista vaikeassa asemassa olevien ryhmien kuntoutuksen leikkaamista olisi mielestäni ollut mahdollon hyväksyä.

Ed. K i l j u n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Pietikäisen puheenvuoro oli erinomaisen arvokas koskien nimenomaan huolta vaikeavammaisten kuntoutusmäärärahoista ja kuntoutukselle asetetusta katosta. Onhan selvä asia, että tässä tapauksessa kyse ei voi olla siitä, että ulkopuolelta asetetaan esimerkiksi 30 hoitokerran katto, kun tiedämme hyvinkin, että monissa tapauksissa kuntoutuksen tarve on huomattavasti suurempi. Sitä vain jäin ihmettelemään ed. Pietikäisen puheenvuorossa, että hän ei painavammin tuonut esille sitä seikkaa, että asiansaahan on tässä eduskuntakäsittely ja valiokunnan työskentelyn yhteydessä ratkaistu. Siinä suhteessa ehkä oli tarpeettomankin pitkään perusteltu sitä ongelmallista sisältöä, mikä hallituksen esityksessä oli.

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa puhemies! Mielestäni ed. M. Pietikäisen perustelu oli erityisen tärkeä, siitä huolimatta että se oli pitkä tai ehkä juuri sen takia. On kummallista, että tällaisia esityksiä tuodaan vakavasti päätettäväksi, esityksiä, jotka, jos ne toteutuisivat, eivät olisi vain vahingoksi vammaisille ja vaikeavammaisille vaan ihan yksinkertaisesti kuolemaksi heille. Mikä vielä kyseenalaisempaa, esityksen perusteissa on yritetty selittää, että 30 avokuntoutuskertaa vuotta kohti ja yksi laituskuntoutusjakso vuodessa riittäisivät potilaille. Siellä on ikään kuin arvovaltaista selvitystä tähän suuntaan.

Tosiasiassa, kuten ed. M. Pietikäinen totesi, ei ollut muka aikaa kuunnella lääketieteellistä tietämystä ja kuntoutuksen asiantuntijoita tai potilasjärjestöjä. Tuo esitys oli huono! Hallituspuo-

luen edustajille tämä asia on vielä ongelmallisempi; meidän kannattamamme, meidän luottamustamme nauttiva hallitus esittää tällaisia, päästää tällaisia käsistään eduskunnan valiokunnan käsittelyyn.

Ed. Kiljusen huomautus valiokunnan toimintaan on tietysti paikallaan. Valiokunta on asiaa käsitellyt ja tässä asiassa myöskin ansiokkaasti asian hoitanut.

Lisäksi voimme olla kansalaisyhteiskuntaamme nähden tyytyväisiä siinä mielessä, että se kansalaistoiminta, mikä tämän asian ympärillä on ollut koko maassa, on osaltaan vaikuttanut myönteiseen lopputulokseen. Siitä kiitos näille vammaisjärjestöille, fysioterapeuteille ja asiantuntijoille, jotka ovat olleet liikkeellä.

Lopuksi haluaisin todeta sen, että kaikkien ikä- ja väestöryhmien kuntoutus, etenkin vanhempien ihmisten kuntouttaminen, on edelleenkin vajaatehoista, ja se vaatisi meiltä ja ministeriöltä toimia tulevaisuudessa.

Lopuksi voin todeta yleiseen kuntoutukseen ja ihmisten kuntoon sen, että tämän tyyppinen asioiden käsittely aamuyöstä ei millään tavalla ole fysiologisesti viisasta, ei asioiden eikä myöskään käsitteijöiden kunnan kannalta viisasta.

Ed. R y h ä n e n : Arvoisa puhemies! Koetan olla yhtä armelias kuin edellinenkin puhuja. Puhuin lähetekeskustelussa enemmänkin näistä periaatteista, ja kaikilta osin ilmoitan yhtyväni omaan puheenvuorooni.

Tässähan nyt murretaan hyvin keskeinen ja tärkeä kansanvakuutuksen periaate. Toiseksi huomioksi sanon pitkään Kansaneläkelaitoksen paikallishallinnossa toimineena, että lakiteksti on huono. Päinvastoin kuin ed. Skinnari kertoi, että se on kaikilta osin mallikelpoista lakitekstiä, minä oman pitkäaikaisen kokemukseni perusteella tällaisesta massahallinnosta, jota sairausvakuutuslain toteuttaminen on, sanon, että tämä on hyvin huono työkalu hyvän hallinnon toteuttamiselle.

Massahallinto, joka käsittää kaikki Suomen kansalaiset, vaatisi ehdottomasti, jotta se voidaan hyvin hoitaa, että lainsäädäntö olisi yksinkertainen ja selkeä. Tämä ei missään tapauksessa sitä ole. Uskoisin, että jos te kansanedustajat olette lukeneet nämä lain tekstit, olette tulleet täsmälleen samaan tulokseen. Silloin kun massahallintoa toteutetaan, päätökset tehdään nopeasti, niitä on paljon, voitte ymmärtää, että virkailijat tuolla kentällä ovat suurissa vaikeuksissa, jos lainsäädäntö on niin sekavaa kuin tässä

on. Tässä on ollut ilmeistä kiirettä ja ehkäpä myöskin taitamattomuutta.

Minun tekisi oikeastaan mieli käydä lain pykälät pykälä pykälältä läpi ja osoittaa monin esimerkein, mitä tässä tarkoitan, mutta koska, herra puhemies, yö on pitkälle mennyt ja meillä kaikilla on väsymys, tyydyn vain toteamaan lyhyesti, että huonosta lainsäädännöstä tässä on kysymys.

Ed. S k i n n a r i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti vain totean sen, että nämä on käyty läpi. Kansaneläkelaitoshan tästä ei ole kovin innostunut, mutta ei tätä lainsäädäntöä voi tehdä yksin Kansaneläkelaitosta varten. Tänä iltana on käyty kaikki läpi, mitä siellä on esitetty. Totta kai aina pykälästä voi olla toista mieltä, mutta nämä väitteet eivät kyllä perustu tosiasioihin. Kun on tarveharkinta, katsotaan sitä, kuka on avun tarpeessa. Se on monimutkaisempi kuin sellainen järjestelmä, että jaetaan rahaa vain. Meillä ei ole yksinkertaisesti varaa tähän systeemiin, että meillä sairausvakuutuksen kautta annettaisiin tuloja niille, joilla niitä ei ole aikaisemminkaan terveenä ollut.

Ed. R y h ä n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyse on siis kansanvakuutuksesta. Kun puhuttiin, että tässä on säästölaista kysymys, säästöt ovat vähäisiä ja murretaan hyvin tärkeitä ja keskeisiä periaatteita.

Voin kyllä vakuuttaa, ed. Skinnari, että käsitykseni perustuu hyvin syvälliseen kentän asioiden tuntemiseen, miten kentällä lakia toteutetaan, minkälaisia vaikeuksia ja ongelmia siellä on. Olen keskustellut tästä hyvin paljon tänäkin päivänä kentän työssä mukana olevien kanssa. Siellä näyttää olevan aivan yksiselitteinen käsitys, että huonosta lainsäädännöstä nyt on kysymys.

Ed. M a n n i n e n : Arvoisa puhemies! On todella valitettavaa, että tällainen lakiesitys, joka käytännössä merkitsee todella olennaista muutosta voimassa olevaan yleiseen perusturva-ajatteluun ja kansalaisten väliseen tasa-arvoon, on valmisteltu yksinomaan virkamiestyönä kuulematta asianosaisia. Lopputuloskin on kyllä sen mukainen.

Hallitus väitti omassa esityksessään, että lait voidaan säätää tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä, mikä tietysti perustuslakivaliokunnan käsittelyssä osoittautui harhaksi. Perustuslakivaliokuntahan totesi yksimielisesti, että monilta

osin syntyy väliinpuotoajaryhmiä ja näitä ovat muun muassa opiskelijat, varusmiehet, tulottomat ja vähävaraiset sairauden pitkittyessä sekä yrittäjät, joilla teknillisistä tai muista syistä ei ole osoitettavissa tuloja. Tällaisten väliinpuotoajaryhmien syntyminen on selkeästi hallitusmuodon 15 a §:n 2 momentin vastaista, ja mikäli näitä ei korjata, laki joudutaan säätämään perustuslain säätämisyjärjestyksessä.

Olisi luullut, että tämän jälkeen hallitus tai hallituspuolueet olisivat ryhtyneet rakentamaan sairausvakuutusjärjestelmää siltä pohjalta, että se täyttää asianmukaiset sosiaalipoliittiset tavoitteet ja myös hallitusmuodon 15 a §:n 2 momentin edellytykset. Mutta mitä vielä! Piittaamatta täysin sosiaalipoliittisista arvoista ja toimintaperiaatteista hallituspuolueiden edustajat keskittyivät miettimään mitä kummallisimpia keinoja, joilla perustuslain säännöksiä ja kansalaisten perusoikeuksien toteutumista voitaisiin kiertää.

Ensimmäisenä oli esillä, kuten Helsingin Sanomatkin kirjoitti, esitys siitä, että pantaisiin vähävaraiset ja tulottomat kahden kuukauden odotusajan jälkeen vammaistuelle. Onneksi sen veran järjeä löytyi valiokunnasta, että tällainen esitys ei mennyt läpi. Seuraava vaihtoehto oli se, että kahden kuukauden odotusajan jälkeen siirrettäisiin kansaneläkelain mukaiselle määrälliselle työkyvyttömyyseläkkeelle ne tulottomat ja vähävaraiset, jotka eivät saisi muutoin päivärahaa. Näin ollen, jotta olisi voitu kiertää perustuslain määräyksiä, olisi sotkettu koko meidän sosiaaliturvajärjestelmämme, olisi luotu erilaisia perusteita ja käsitteitä työkyvyttömyyseläkkeille. Tuntuu todella farssilta ja uskomattomalta, että tällaista voidaan vakavasti otettavassa lain-säädäntöelimestä käsitellä.

Voidaan sanoa, että loppujen lopuksi kohtuullisessa määrin kuitenkin saatiin sisältymään nämä määräykset sairausvakuutuslakiin, vaikkakaan sitä tulosta ja tasoa, joka tehtiin, en voinut eikä keskusta voinut hyväksyä eikä tule tässä salissakaan hyväksymään. Asiahan ratkaistiin nimittäin sillä tavalla, että opiskelijoille määrättiin oma sairauspäivärahansa, 1/25 26 prosentista opintorahaa tai aikuisopintorahaa. Käytännössähän tämä merkitsee, että alle 20-vuotiaat opiskelijat saavat muutamman markan päivässä. Todennäköisesti näiden päivärahojen hallinnolliset käsittelykustannukset ovat suuremmat kuin maksettava päiväraha. Tässä suhteessa kovin loistava lopputulos ei ollut.

Armeijasta toipumislomalla olevat taas hoi-

dettiin sillä tavoin, että muutettiin puolustusvoimien terveydenhuollosta annettua lakia niin, että toipumislomalla oleville myönnetään ruokarahaa 53 markkaa päivässä, joka tulee korvaamaan aikaisemman sairauspäivärahan.

Tulottomien ja vähävaraisten osalta palautettiin kyllä minimipäiväraha 60 markkaa, mutta se tehtiin harkinnanvaraiseksi siten, että omien tulojen lisäksi otetaan huomioon puolison tuloista puolet siltä osin, kuin se menee yli 300 markkaa, ja myös perheen varallisuus otetaan huomioon niin, että jos perheellä on verotettavaa varallisuutta, ei päivärahaa enää makseta.

Voi perustellusti kysyä, eikö harkinnan ulottaminen vain köyhiin ole hallitusmuodon 5 §:n 1 momentin tai 2 momentin vastainen elikkä loukkaa kansalaisten yhdenvertaisuusperiaatetta, sillä jos harkinta otetaan todella käyttöön, pitäisi se ulottaa kaikkiin sairauspäivärahan saajiin.

Mitä tulee lopputulokseen, voi todeta, että tämä on kyllä säästöläki siinä mielessä, että varoja säästetään, mutta täysin kohtuuttomalla ja sosiaalisesti epäoikeudenmukaisella tavalla. Koko säästö sairauspäivärahassa, reilusti yli 200 miljoonaa markkaa, maksetaan alle 120 000 markkaa ansaitsevilla ja tulottomilla. Mitä oikeudenmukaisuutta on siinä, että pienimmistä päivärahoista leikataan useita kymmeniä prosentteja, minimipäiväraha poistetaan osalta käytännössä kokonaan ja 250 000 markkaa ansaitsevalta leikataan 70 penniä ja 300 000 ansaitsevalta muistaakseni 2 markkaa 50 penniä? On todella vaikea käsittää, millainen omatunto on sellaisilla päättäjillä, jotka väittävät, että tämä on sosiaalisesti oikeudenmukainen ratkaisu.

Keskusta esitti vastalauseessaan, että sama säästö voitaisiin saada aikaan ja tehtäisiin niin, että päivärahan ansiosidonnaista osaa koskevia prosentteja alennettaisiin sillä tavoin, että minimipäivärahan yläpuolella olevilta sairauspäivärahan saajilta vähennettäisiin jokaiselta sen veran sairauspäivärahaa, että saavutettaisiin hallituksen edellyttämät säästöt. Tähän hallituspuolueiden edustajat eivät katsoneet voivansa suostua, mitä syvästi ihmettelen.

Tämä päätös seurannaisilmiöineen tulee varmasti johtamaan siihen, että tulevaisuudessa maahamme muodostuu merkittävä köyhälistö ja hyvinvoiva luokka, eikä keskusta voi olla hyväksymässä tällaista linjaa, jossa lähdetään siitä, että kaikki kansalaiset, joilla ei ole työsuhdetta, ohjataan kunnallisen toimeentulotuen piiriin. Se ei voi olla kestävä. Se ei voi olla sosiaalisesti oikeudenmukaista politiikkaa.

Tämän vuoksi tulen ehdottamaan myöhemmissä käsittelyissä, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin II vastalauseessa esitetyt lakiehdotukset, ja yksityiskohtaisessa käsittelyssä tulen tekemään tarkemmat muutosehdotukset yksityisiin pykäliin siten, että hallituksen säästötavoite saavutetaan mutta se toteutetaan oikeudenmukaisesti ja kansalaisten yhdenvertaisuutta kunnioittaen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 2.

Täysistunto lopetetaan kello 1.55.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen